

Verantwoording budgetsubsidie 2023

NME Schouwen-Duiveland (NME SD)

1 mei 2024, Zierikzee

NME educatie 2023 in één oogopslag

Cijfers NME op school:

- In totaal gaan er zo'n **2.500** kinderen naar de basisschool en **925** naar het Voortgezet Onderwijs in Schouwen-Duiveland
- We hebben met onze gastlessen, leskisten en activiteiten een bereik van **5.949**. Dat betekent dat een deel van de leerlingen in het basisonderwijs en VO meerdere keren een activiteit, leskist of gastles van ons heeft ontvangen
- We konden voor gastlessen en educatieve activiteiten gebruik maken van zo'n **27** gastdocenten/vrijwilligers
- **154** keer heeft een klas een (buiten) activiteit of gastles ontvangen
- **65** keer zijn klassen zelfstandig aan de slag gegaan met een van onze leskisten

Mijlpalen:

- Gemeenteraad stelt aanzienlijk budget beschikbaar voor vergroenen van alle schoolpleinen, aanleg van schooltuinen + professioneel schooltuinonderwijs
- **305** kinderen hebben een fantastische vaartocht op de Oosterschelde mee mogen maken.
- **11** klassen (**251** kinderen) hebben een bijenles van de imker ontvangen.

Organisatie:

- NME SD is verhuisd naar een nieuw kantoorpand: Wevershoek 2. Het uitleenpunt blijft vooralsnog gevestigd op de Stadsboerderij
- Twee vrijwilligers hebben de opleiding tot moestuincoach succesvol afgerond en staan klaar om aan de slag te gaan met het schooltuinonderwijs in 2024
- Vanuit de samenwerking NME Zeeland zijn er weer verschillende samenwerkingsprojecten gestart

Nieuwe lessen en leskisten:

- Nieuwe wierenleskist
- Lessenserie Groene Strand voor VO 1e klassen opgesteld + uitgevoerd
- Nieuwe leskist: rond de Oosterschelde
- Menukaart Jong Leren Eten vernieuwd
- Nieuwe opdrachten voor circulaire fietstocht i.v.m. nieuwe deelnemende bedrijven

Toelichting

In 2023 hebben we dankzij de budgetsubsidie van de gemeente Schouwen-Duiveland weer veel kinderen die naar de basisschool gaan op Schouwen-Duiveland betrokken bij de belangrijke opgaves waar we als samenleving voor staan. Denk aan grote thema's als circulaire economie, energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, Sustainable Development Goals (duurzaamheidsdoelen) en voedselveiligheid. Dit hebben we gedaan door deze grote thema's te vertalen naar concrete opdrachten, excursies, leskisten etc. Zo betrekken we op interactieve wijze de nieuwe generatie bij de groene, maatschappelijke vraagstukken van nu. We stellen de kids van ons eiland zo in staat op te groeien tot duurzame beslissers van de toekomst. Dankzij projectbijdragen kunnen we ook invulling geven aan onze programmering (activiteiten, projecten, excursies, vaartochten, ontwikkelen nieuw materiaal etc.) en aanbod verzorgen voor het Voortgezet Onderwijs: het Pieter Zeeman College.

Verantwoording 2023

In dit document leest u de verantwoording van onze budgetsubsidie 2023. Zoals ook in onze aanvraag 2023 toegelicht, financieren we vanuit onze budgetsubsidie:

- ons uitleenpunt voor les- en veldwerkmaterialen verzorgen voor basisscholen
- vervoerskosten voor ophalen en bezorgen materialen en leskisten voor basisscholen
- een beperkt aantal gastlessen (coördinatie + vergoeding gastdocenten)
- gastdocenten werven, behouden en inzetten
- communicatie verzorgen naar de basisscholen en natuurouders
- verzorgen van een website met bijbehorend reserveringssysteem
- ondersteuning bieden aan basisscholen bij inzet van onze materialen en vraagbaak zijn
- werkplan educatie opstellen en (financieel) verantwoording hierover afleggen
- een evenredig deel van de overheadkosten dekken
- uren ten behoeve van de samenwerking NME Zeeland, GDO en IVN Natuureducatie.

Programmering NME afhankelijk van projecten

Sinds twee jaar hebben we een knip gemaakt tussen onze basiswerkzaamheden die nodig zijn voor het zijn van een NME-centrum (bekostigd vanuit de budgetsubsidie) en onze programmering. Voor onze programmering dus het aanbieden van activiteiten, excursies, vaartochten etc. op de scholen zorgen we voor extra financiering boven op onze budgetsubsidie, dat is elk jaar weer een flinke klus. Voor de volledigheid kunt u per thema lezen welke activiteiten we vanuit onze budgetsubsidie hebben gefinancierd en welke activiteiten we dankzij projectsubsidie, fondsaanvragen en giften hebben gefinancierd. Bent u benieuwd naar al onze werkzaamheden (we doen nog veel meer dan alleen educatie op scholen)? Kijk dan eens op onze website: www.nmesd.nl

Samenwerking NME Zeeland

NME Schouwen-Duiveland is onderdeel van het samenwerkingsverband NME Zeeland. We werken samen op de volgende thema's:

- (zwerf)afval
- Klimaat en Energie
- Natuur en Biodiversiteit
- Voeding en Gezondheid

Het samenwerkingsverband heeft geen juridische status, maar kijkt vooral naar samenwerkingsmogelijkheden. Zo voeren we gezamenlijk projecten uit, vernieuwen we samen lesmaterialen, kopen we gezamenlijk nieuwe lesmaterialen in en hebben we een samenwerkingsstructuur opgezet. Vanuit elk NME-centrum is er een thematrekker die als aanspreekpunt fungeert voor externen. We hebben regelmatig overleg met elkaar en voeren met veel plezier samen projecten uit. Als NME SD is onze coördinator Janneke Donkers thematrekker voor het thema klimaat en Energie. Onder haar hoede zijn verschillende samenwerkingsprojecten van de grond gekomen (Ye en Bo maken het groener met vertel- en doekist (in uitvoering) voor de kleuters, gastcollege over Regionale Energiestrategie en de isolatieleskist met lesconcept, de duurzame school van de toekomst in samenwerking met IVN Natuureducatie (in uitvoering)). Dankzij de budgetsubsidie van de gemeente Schouwen-Duiveland kunnen we een deel van de uren die we in deze samenwerking stoppen betalen.

Samenwerking lokaal, regionaal en landelijk

NME SD houdt van samenwerken en verbindingen leggen. Daarom hebben we met veel plezier meegedacht met het Nationaal Park Oosterschelde over de nieuwe leerlijn voor het Voortgezet Onderwijs i.h.k.v. het Nationaal Park Oosterschelde. We zijn partner in het programma van Jong Leren Eten en werken samen met de andere NME's in Zeeland aan voedselveerdigheden voor de jeugd. Maar we maken bijvoorbeeld ook deel uit van het landelijke netwerk van NME's: vereniging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling. We dragen actief bij aan de vereniging en gaan af en toe naar netwerkbijeenkomsten om ervaringen uit te wisselen en kennis op te doen.

Bovendien werken we lokaal samen met de terrein beherende organisaties als Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en het Zeeuwse Landschap. En met lokale organisaties hebben we goede banden en zijn we zeer blij met de betrokken vrijwilligers die ons af en toe een handje helpen met activiteiten of gastlessen. Denk aan de imkersvereniging Schouwen-Duiveland, de Natuur- en vogelwacht Schouwen-Duiveland, de Bende van het Strand maar ook aan de community van het Groene Strand. Vanuit deze organisaties kunnen we gebruik maken van betrokken vrijwilligers/gastdocenten bij uitvoering van onze educatieve activiteiten. Ook zijn we vanuit de Stadsboerderij onderdeel van een samenwerkingscoalitie: Scheldestraat Verbindt. Vanuit deze coalitie voeren we gezamenlijk educatieve activiteiten uit op de Stadsboerderij, het Wijkhuis of op 't Kofschip.

Communicatie

We blijven investeren in communicatie met de scholen. Dit doen we op verschillende manieren. We versturen regelmatig mailings, zorgen voor een up-to-date website met een makkelijk reserveringssysteem voor onze leskisten en gastlessen maar ook door persoonlijk contact met de scholen. Natuurlijk volgen ook veel leerkrachten (en ouders) onze socials en daarnaast hebben we

sinds vorig jaar de meter NME beschikbaar. Hierin kunnen scholen in 1 oogopslag zien welke activiteiten ze allemaal kunnen reserveren bij NME, handig voor in het klaslokaal of de lerarenkamer.

Nieuw lesmateriaal

Daarnaast is er in 2023 ook weer geïnvesteerd in nieuwe lesmaterialen voor het basisonderwijs. Zo zijn de volgende leskisten vernieuwd of nieuw aangeschaft:

- Natuur Rond de Oosterschelde: in samenwerking met Nationaal Park Oosterschelde is er een uitgebreide leskist ontstaan om de verschillende soorten biotopen rondom de Oosterschelde te onderzoeken. Met veldwerktasjes kunnen leerlingen aan de slag.
- Wieren kistje: op speelse wijze leren leerlingen van alles over hoe belangrijk en bijzonder zeewier is. Laagdrempelige activiteiten om op het schoolplein te doen of juist aan de waterkant.

Verhuizing

Daarnaast zijn we het jaar 2023 direct goed begonnen met onze intrek in ons nieuwe kantoorpand. Vanwege de verbouwing van Brugzicht en omdat we langzaam uit ons jasje aan het groeien waren, zijn we verhuisd naar de Wevershoek 2 (naast Zeeuwland). We zijn ontzettend blij met onze nieuwe stek en vooral ook blij dat ons uitleenpunt op loopafstand van ons kantoor zit.

Bijlagen

In bijlage 1 vindt u nog een overzicht van alle gastlessen en activiteiten die in 2023 op het gebied van educatie hebben plaats gevonden. In bijlage 2 vindt u een verzameling van communicatie-uitingen van NME SD van het afgelopen jaar.

Leeswijzer

In 2023 werken we voor het onderwijs weer op basis van de volgende thema's:

- Klimaat en Energie en Circulair
- Natuur en Biodiversiteit
- Gezondheid
- (zwerf)Afval

Per thema kunt u op de volgende bladzijden lezen wat we in 2023 hebben uitgevoerd.

Thema Gezondheid

Het thema gezondheid bestaat voor ons uit twee delen: gezondheid en bewegen in het groen. Op het gebied van gezondheid zetten we vooral in op voedseleducatie en voedselvaardigheid. Zo bieden we als NME lessen en activiteiten aan om kinderen bewust te maken van voedsel, de impact op het klimaat en voedselverspilling. Ook zetten we in op het ondersteunen bij het telen van eigen groenten en fruit. Op het deel bewegen stimuleren we bewegen in het groen, denk daarbij bijvoorbeeld aan activiteiten op het groene deel van het schoolplein.

Voedseleducatie op school

Binnen het onderwijs komt er steeds meer aandacht voor voedseleducatie en het verbouwen van groente en fruit op of nabij het schoolplein. Dat juichen wij als NME natuurlijk enorm toe. We ondersteunen scholen hierbij met kennis, activiteiten en materialen. Een groot deel van de materialen komt van het gezamenlijke programma Jong Leren Eten. Bovendien zijn we vanuit het GDO aangesloten op de Schooltuinalliantie. En we zijn met een kerngroep aan het toewerken naar onze droom: elk kind een schooltuin! De voorbereidingen hiervoor zijn gestart in 2023.

Ook omarmen we de Zeeuwse Groene Revolutie; een provinciaal samenwerkingsprogramma dat buiten leren, spelen en ontdekken stimuleert. Buiten zijn en buiten leren in een natuurlijke omgeving stimuleert de ontwikkeling van zintuigen, creativiteit en de motorische, cognitieve en sociale vaardigheden van kinderen. Dit zijn basisbehoeften voor de gezonde ontwikkeling van onze Zeeuwse en dus ook Schouwen-Duivelandse jeugd.

Er zijn meerdere scholen op Schouwen-Duiveland actief op het gebied van voeding. Steeds meer scholen zijn bezig met of hebben interesse in het opzetten van een moestuin(tje), schooltuin, wijktuin, voedselbosje of het aanplanten van fruitbomen. Als NME spelen we hierin een verbindende rol en koppelen we scholen en hun ervaringen aan elkaar. Bovendien zijn we ook trekker van het project elk kind een schooltuin en een vergroend schoolplein, dat we samen met het onderwijs, IVN Natuureducatie en met de gemeente Schouwen-Duiveland mogelijk maken.

In 2023 hebben we ook weer meegedaan aan de actie van Jong Leren Eten om scholen te voorzien van wintergroente-pakket en moestuinzadenpakketten.

Vitaal Schouwen-Duiveland

Als NME SD zoeken we zoveel mogelijk aansluiting én samenwerking met het gemeentelijke programma Vitaal Schouwen-Duiveland en de buurtsportcoaches. De gemeente Schouwen-Duiveland zet via het project Vitaal Schouwen-Duiveland in op gezonde voeding en bewegen. Een missie die wij als NME uiteraard ondersteunen. Daarom zetten wij in op gastlessen en lesmaterialen over gezonde voeding en bewegen in het groen.

Resultaat voor budgetsubsidie:

- **Verzorgen uitleen, transport en controle van (les)materialen op gebied van gezondheid**
Er zijn 11x lesmaterialen uitgeleend op het gebied van gezondheid: o.a. de leskist champignons, binnen-kook materiaal, buiten-kook materiaal (broodjes bakken), smaaklessen, moestuininstructiekaarten, praatplaat over moestuinieren.
- **Ondersteuning bieden aan scholen die bezig zijn met voeding en bewegen.**
In 2023 hebben we twee moestuincoaches in kunnen zetten om scholen te ondersteunen bij het moestuinieren. Daarnaast hebben we weer een [nieuwe menukaart](#) opgesteld voor scholen waar in 1 oogopslag per groep te zien is welke materialen en gastlessen beschikbaar zijn.
- **Samenwerking Dietheek**
We hebben kennis gemaakt met de Dietheek en hebben onze materialen beschikbaar gesteld voor gastlessen van de diëtisten van de Dietheek.
- **Proactief aanbieden van voedingsmaterialen**
NME SD mailt periodiek met de scholen over leskisten, materialen en gastlessen. In deze mailings bieden we ook de materialen over voeding en gezondheid proactief aan.
- **Coördinatie gastlessen op het gebied van voeding, koken en bewegen**
De moestuincoaches hebben bij verschillende basisscholen ondersteund met schooltuinieren en gastlessen. In totaal zijn zij in een reeks van 3 bezoeken bij 4 basisscholen langs geweest om in de tuin te helpen en kinderen mee te nemen in de wondere wereld van het tuinieren. Daarnaast zijn de vrijwilligers in 2023 van vaste waarde geweest voor de schooltuin van Binnen de Veste.

Uitgevoerd dankzij projectfinanciering:

- **Project ieder kind een schooltuin**
De voorbereidingen voor ieder kind een schooltuin zijn gestart. In 2024 gaan we met vier scholen en twee aan te leggen schooltuinen van start met een pilot professioneel schooltuinonderwijs voor de groepen 6. Er komt een schooltuin in Bruinisse en in Zierikzee nabij de Theo Thijssenschool.
- **Invulling geven aan partnerschap groene revolutie**
IVN Natuureducatie neemt deel aan de kerngroep van 'Vergroening basisscholen SD' en zodoende is er een partnerschap ontstaan.
- **Coördinatie actie Jong Leren Eten: moestuinzadenpakket en wintergroentepakket**
13 basisscholen (sommige met meerdere klassen) hebben dit jaar een moestuinzadenpakket aangevraagd. Ook 8 kinderopvangcentra zijn aan de slag gegaan:

Kibeo, Wiedewei en zelfstandige kinderopvangcentra. In totaal zijn er 28 moestuinzadenpakketten met bijbehorende lesbrieven vergeven.

➤ **Wintergroentepakket**

15 Basisscholen hebben het wintergroentepakket aangevraagd en overheerlijk gekookt met de recepten uit het bijbehorende lesboekje. De Stadsboerderij in Zierikzee heeft ook 1 pakket aangevraagd en heeft samen met de cliënten gekookt. Daarmee hebben we zo'n 375 leerlingen bereikt.

➤ **Menukaart samenstellen met alle lesmaterialen en activiteiten**

Er is weer een nieuwe menukaart samengesteld voor alle lesmaterialen en activiteiten die basisscholen op SD aan kunnen vragen. De vernieuwde menukaart is opgesteld dankzij een bijdrage van Jong Leren Eten. De menukaart vind je hier:

www.jonglereneten.nl/volledige-menukaart

➤ **Financiering van moestuincoachopleiding voor twee vrijwilligers**

Twee vrijwilligers hebben de moestuincoachopleiding succesvol afgerond.

Thema Duurzaamheid en klimaat

Het thema duurzaamheid en klimaat en dan met name de energietransitie en klimaatadaptatie hebben we in 2023 extra aandacht gegeven. Het zijn beide relatief nieuwe onderwerpen, voor ons als NME-centrum maar ook voor het onderwijs. Dat betekent dat we afgelopen jaar binnen dit onderwerp nog veel meer hebben ingezet op informatievoorziening en bewustwording.

Klimaatverandering

Binnen het onderwijs merken we dat er veel aandacht is voor de klimaatverandering en dat kinderen nieuwsgierig zijn naar wat je dan kunt om je aan te passen aan het klimaat. Ook weten kinderen steeds meer over duurzame energie.

Het klimaat verandert, Zeeland verandert mee

We hebben een interactieve klimaatwatertafel en we hebben deze in 2023 een aantal keer ingezet binnen het onderwijs. In 2022 is er vanuit de samenwerking met GDO (gemeenten voor duurzame ontwikkeling) waarin verschillende NME-centra actief zijn, een nieuwe les gefinancierd die gebruikt kan worden voor een les voor de hele klas rondom de klimaatwatertafel. Ook zijn we actief in het provinciale programma van 'Het klimaat verandert, Zeeland verandert mee' en haken we aan op actuele ontwikkelingen vanuit dat programma. Tegels wippen van je schoolplein draagt natuurlijk ook bij aan klimaatbewustzijn!

In lijn met RES: no-regretmaatregelen, aanschaf isolatiekist

Bovendien hebben we ons lesmateriaal rondom de energietransitie uitgebreid. We hebben een gastcollege ontwikkeld in samenwerking met de partners van de RES en we hebben een isolatieleskist (dankzij een bijdrage van de gemeente) met lesconcept van NME Zeeland. Daarnaast hebben we vanuit de samenwerking NME Zeeland in 2022 een aantal gastdocenten getraind voor het geven van deze lessen, deze mensen kunnen we nu nog steeds in zetten voor de gastlessen over de RES of met de isolatieleskist.

Circulaire fietstocht voor VO

Sinds jaar en dag organiseren wij de afvalfietstocht. Een succes op het VO. Om aan te sluiten bij de huidige maatschappelijke ontwikkelingen hebben we de afvalfietstocht in 2022 herontwikkeld tot circulaire fietstocht. In 2023 heeft de fietstocht ook weer plaats kunnen vinden dankzij een projectbijdrage van de gemeente Schouwen-Duiveland. Er deden in 2023 weer 12 bedrijven mee en er waren 109 leerlingen van het Pieter Zeeman College op de fiets gestapt om deze bedrijven in groepjes te bezoeken.

Resultaten voor budgetsubsidie

- ✓ Verzorgen uitleen, transport en controle van (les)materialen op gebied van klimaat en energie
Er zijn 7x leskisten uitgeleend op het gebied van duurzaamheid en klimaat: o.a. de weerkist, en de isolatie leskist die bij de gastles Warmte Experiment hoort.
- ✓ Ondersteuning bieden aan scholen die bezig zijn met duurzaamheid
- ✓ Proactief lesmaterialen aanbieden vanuit het programma klimaat en energie
- ✓ NME SD mailt periodiek met de scholen over leskisten, materialen en gastlessen. In deze mailings bieden we ook de materialen over duurzaamheid en klimaat proactief aan.
- ✓ Coördinatie van een beperkt aantal gastlessen op het gebied van klimaat en energie
 - Gastles energietransitie: in 2023 hebben we 3x een gastles over de energietransitie gegeven, in totaal aan 63 leerlingen. Daarnaast is ook de klimaatwatertafel uitgeleend en hebben we de klimaatwatertafel in kunnen zetten tijdens burendag op basisschool het Stapelhof in Renesse.

Resultaten buiten budgetsubsidie

- Organiseren Dag van de Duurzaamheid
 - Voorleesactie tijdens de dag van de duurzaamheid op Radarschool Onder de Wieken:
 - Wethouder Ankie Smit: groep 1/2
 - Otto de Kat van Natuurmonumenten: groep 3/4
 - Evelein Mesman van Zeeuwland: groep 5/6
 - Gerwi Temmink Statendlid namens Groenlinks: groep 7/8
- Organiseren circulaire fietstocht langs deelnemende bedrijven in Zierikzee voor het Voortgezet Onderwijs: 109 leerlingen hebben een tocht gemaakt langs een van de 12 bedrijven die meededen aan de circulaire fietstocht. Het gaat hierbij om 2^e klassen van het Pieter Zeeman College.
- Uitvoeren RES-lessen en warmte experimenten met opgeleide gastdocenten in het kader van project energietransitie.
- Opzetten les rondom de SDG's
Er is een les opgezet door het GDO in het kader van de Sustainable Development Goals. NME SD heeft deze les iets aangepast en in haar lespakket opgenomen en beschikbaar gesteld voor scholen die met de SDG's aan de slag gaan.

Thema Afval

Als NME delen we het thema afval op in twee delen:

- ✓ Zwerfafval
- ✓ Afval scheiden en recycling

Zwerfafval is al het afval dat rondslingert op plekken die daar niet voor bestemd zijn, bijvoorbeeld op straat, in de berm, op het strand of in natuurparken. Het is gewoonlijk afval dat daardoor menselijk handelen (bewust of onbewust), door nalatigheid, of door natuurkrachten (zoals water en wind) terechtgekomen is.

Als NME SD hebben we samen met gemeente en de Stichting Eilandmarketing een campagne opgezet rondom bewustwording Zwerfafval: 'Zuunig op Weeze' We laten in deze campagne zien dat een schone, mooie gemeente zonder zwerfafval een taak en verantwoordelijkheid is van iedereen: kinderen - volwassenen, inwoners – bezoekers, particulieren – groepen, organisaties – ondernemers. Iedereen kan helpen om Schouwen-Duiveland mooi en schoon te houden en onze verantwoordelijkheid te nemen om de plastic soep in de zee te voorkomen. Als NME zetten we vol in op bewustwording en handelingsperspectief. Wat kan ik zelf doen om bij te dragen aan vermindering van zwerfafval. Dit doen we voor alle doelgroepen en zeker ook voor leerlingen. Want jong geleerd is oud gedaan.

Voor de doelgroep onderwijs geven we afvalgastlessen met bijbehorende opruimacties op school. Ook verzorgen we opruimexcursies naar natuurgebieden. In 2023 gaan we bovendien nog een stapje verder, we gaan op plastic soep-expeditie met zeilschip de Vrijbouter.

Week van de afvalhelden

De gemeente heeft ons gevraagd om middels een projectfinanciering een bijdrage te leveren aan de week van de afvalhelden. Tijdens deze week worden werknemers van de gemeente in het zonnetje gezet. De onderbouw van Binnen de Veste deed mee. Er werden kleurplaten gemaakt voor de mannen en vrouwen van openbare ruimte om mee te nemen naar de gemeentewerkplaats. NME heeft een gastles in elkaar gezet waar kinderen leerden over afval scheiden. Deze les werd gegeven door een gastdocent van NME en aan het einde van deze les kwam er ook nog een werknemer van de gemeente langs in de veegwagen die meer vertelde over zijn werk. Natuurlijk mocht iedereen een kijkje nemen in de wagen.

Groene opruimfiets

Dankzij een projectbijdrage hebben we een groene opruimfiets kunnen aanschaffen. Met deze bakfiets wordt een opruimactie op je school nog leuker en makkelijker. Het afval, de knijpers, de handschoenen, emmers en ringen kunnen allemaal verzameld worden in de bakfiets.

Wormenhotel voor GFT

Kinderen meenemen in de wereld van het composteren. Dat is wat we gedaan hebben in het aanbod dat via het programma Bloei hebben gedaan. Op 6 scholen hebben we in een 3-delige serie lessen aandacht gevraagd voor GFT. De kinderen gingen aan de slag met wat is GFT, compost en welke rol hebben wormen hierin. Vervolgens hebben ze hun eigen wormenhotel gebouwd en mochten ze deze op school laten staan voor het scheiden van al die appel- en

perenschilletjes.

Voortgezet onderwijs

We organiseren voor de eerste klassen de snoeproute (VO). Tijdens deze actie gaan groepjes leerlingen afval inventariseren, analyseren door middel van de literati-app en uiteraard opruimen.

Resultaten voor budgetsubsidie

- ✓ Verzorgen uitleen, transport en controle van (les)materialen op gebied van afval
Er zijn 4 leskisten uitgeleend op het gebied van afval.
- ✓ Beperkte ondersteuning bieden aan scholen die bezig zijn met recycleren en afval
- ✓ Proactief lesmaterialen aanbieden vanuit het thema afval
 - o Tijdens Dag van de Duurzaamheid is er voorgelezen door wethouder Ankie Smit aan groep 1 en 2 van C.B.S. Onder de Wieken. Uit het prentenboek Egalus, dat gaat over een egeltje dat afval opruimt.
- ✓ Coördinatie van een beperkt aantal gastlessen op het gebied van afval
 - o Gastles zwerfafval: 1x gegeven, 25 leerlingen

Resultaat buiten budgetsubsidie (o.a. Schoon Zeeland gelden)

- Snoeproute voor 1^e klas leerlingen van het VO georganiseerd voor 115 leerlingen.
- Circulaire fietstocht voor 2^e klassen van het VO georganiseerd, ook voor 115 leerlingen.
- Plastic expeditie op de Oosterschelde met zeilschip de Vrijbouter, de Onrust en de Zwerver georganiseerd. In totaal gingen organiseerden we 6 opruim-vaartochten over de Oosterschelde voor zo'n 205 kinderen van groep 7-8.
- Gastlessen op basisonderwijs midden- en bovenbouw over Schoon Zeeland met gekoppelde opruimactie en organiseren van opruimacties: arthur vragen
 - o 2x opruimactie rondom de school: 50 leerlingen
 - o 1x opruimactie in samenwerking met NPO, vogelbroedstandje schoonmaken voor de bontbekplevier: 30 leerlingen van OBS 't Kofschip doen dit elk jaar.
- 60 kinderen leerden over wormenhoeven in elkaar zetten, de wormendans en over composteren van enthousiaste gastdocenten van NME SD verspreid over zes locaties.

Natuur en buiten

Als NME-centrum willen we jongeren aan de hand nemen en laten ervaren hoe fijn het is om buiten te zijn. Je ziet, voelt, proeft, hoort.... Bovendien is buiten zijn goed voor de ontwikkeling van je zintuigen maar ook voor sociale vaardigheden en voor je creativiteit. Natuurbeleving zorgt voor rust en ontspanning.

NME heeft heel veel (les)materialen rondom het beleven van de natuur. Natuurbeleving is onze 'corebusiness'. In 2023 hebben we ook weer veel leerlingen mee naar buiten kunnen nemen en door het organiseren en ondersteunen van natuurbelevingsactiviteiten en het uitlenen van onze leskisten en materialen. Want natuurlijk kun je iets vertellen over de natuur in een klaslokaal maar je beleeft de natuur pas echt als je buiten bent.

Groene Schoolomgeving

Als NME-centrum vinden we het belangrijk dat alle schoolgaande kinderen de mogelijkheid krijgen om naar buiten te gaan en te leren over natuur en milieu. Onze droom is om alle kinderen die opgroeien op Schouwen-Duiveland te kunnen laten spelen en leren in het groen. Dit willen we doen daar alle school- en kinderopvangpleinen te vergroenen en door het aanbieden van professioneel schooltuinonderwijs voor groep 6-7 in een schooltuin. Gelukkig delen vele mensen deze droom met ons en werken we vanuit een kerngroep waar het onderwijs, de imkersvereniging, IVN Natuureducatie en de gemeente deel van uitmaken samen aan de uitvoering van deze droom. Meer weten over dit project? Kijk dan op: www.nmesd.nl

Leerlijn Oosterschelde

Ontdekkend leren op en rond de Oosterschelde. Dat kan met de doorgaande leerlijn van groep 1 tot en met 8 met verschillende leskisten en activiteiten. De meeste voor buiten, een paar voor binnen. De leerlingen gaan aan de randen van de Oosterschelde op onderzoek uit. Stranden, getijdenbakken en dijken bieden een fantastisch buitenlokaal om op ontdekkingsstocht te gaan. En nog leuker is het natuurlijk om met een schip op ontdekkingsstocht te gaan. Zo verzorgen we een beperkt aantal vaartochten voor groep 5/6, gefinancierd door Nationaal Park Oosterschelde en excursies naar de getijdenbakken in Ouwerkerk en Bruinisse. Voor de bovenbouw organiseren we plastic soep vaartochten op de Oosterschelde. Ook dit jaar hebben we weer veel leerlingen mee kunnen nemen in, op of om de Oosterschelde. Benieuwd naar hoe zo'n vaartocht eruitziet? Bekijk dan dit filmpje dat hierover gemaakt is: https://youtu.be/C_z86AxKQ1U

Groene strand lessen VO

In projectopdracht van de gemeente heeft NME SD een opdracht samengesteld voor de brugklassen van het Pieter Zeeman College. Gedurende 8 weken zijn de leerlingen aan de slag geweest met het onderwerp het Groene Strand en hebben de leerlingen attributen voor de Groene Strand Photobooth gemaakt.

Film Onder het Maaiveld voor de Jeugd

In 2023 hadden we als NME SD de eer om op de dag van de biodiversiteit te mogen spreken voor een vol FIZI-theater over biodiversiteit op Schouwen-Duiveland. Samen met FIZI hebben we dit op een woensdag nog eens dunnetjes overgedaan voor de jeugd.

Tijdens de pauze van de speciale jeugdeditie van Onder het Maaiveld hebben we een educatieve bodemactiviteit aangeboden. Op zoek naar bodemdieren...

Resultaten voor budgetsubsidie

- ✓ Verzorgen uitleen, transport en controle van (les)materialen op gebied van natuur
Er zijn 44 leskisten uitgeleend op het gebied van natuur en buiten. O.a.:
Bodemdierensafari, Bomen boeien!, Bonte Pieterpad, Egelkist, Vlinderkist, Spinnenkistje, Natuur ontdekkoffers, Uilenbraakballen, Peuter ontdekdoos (zeehond + lieveheersbeestje), Paddenstoelen, Vogels op school, Oosterscheldesafari, Natuur rond de Oosterschelde, Oosterschelde onderwaterkleed.
- ✓ Ondersteuning bieden aan scholen die bezig zijn met natuur en natuurbeleving
 - Er heeft 1x een schoolbezoek plaatsgevonden voor advies op maat. Voor de Ds.J.Bogermanschool is er samen met een leerkracht een NME jaarplanning gemaakt voor groep 3 t/m 8 passend bij de thema's en activiteiten. Per klas minimaal 1 leskist en 1 gastles of ondersteuning met een natuurgids. Daarnaast hebben we verschillende scholen telefonisch en per e-mail te woord gestaan. Regelmatig wordt er door scholen gevraagd of er passend materiaal is bij een thema of activiteit waar de school op dat moment mee bezig is. Dit kan een leskist zijn maar ook losse materialen zoals het lenen van loeppotjes, microscopen, schepnetjes, verrekijkers, zoekkaarten etc.
 - Bij sommige leskisten kunnen scholen gebruikmaken van een natuurgids, zoals bij de leskist uilenbraakballen, de leskist spinnen of bodemdieren.
 - NME is gevraagd voor de invulling voor talentenmiddag van radarschool J.W. van den Doelschool. In een reeks van 6 lessen kunnen leerlingen van groep 5 t/m 8 zich inschrijven voor een les: NME heeft 3 natuurlessen verzorgd over: bodemdieren, wormen en bijen. Stadsboerderij de Punt, tevens de locatie voor de lessen, heeft de overige 3 lessen verzorgd.
- ✓ Proactief lesmaterialen en veldwerkmaterialen aanbieden vanuit het thema natuur
NME SD mailt periodiek met de scholen over leskisten, materialen en gastlessen. In deze mailings bieden we ook de materialen over natuur en natuurbeleving proactief aan.
- ✓ Coördinatie van een beperkt aantal gastlessen op het gebied van natuur
 - De gastles bodemdieren is 2x gegeven, 36 leerlingen deden hier aan mee tijdens de bodemdierendagen in oktober.
 - De gastles spinnen is 4x gegeven, 100 leerlingen deden hier aan mee.
 - De gastles Oosterschelde is 1x gegeven, 25 leerlingen deden hier aan mee.
- ✓ Communiceren van natuurbelevingsactiviteiten en projecten gericht op onderwijs
- ✓ NME SD mailt periodiek met de scholen over leskisten, materialen en gastlessen. In deze mailings bieden we ook de materialen over natuur en natuurbeleving proactief aan.
- ✓ Samenwerking met verschillende partners waaronder IVN Natuureducatie, NME Zeeland, Nationaal Park Oosterschelde, Natuurmonumenten, Natuur- en Vogelwacht Schouwen-Duiveland, Stichting Landschapsbeheer Zeeland, imkersvereniging en Staatsbosbeheer.

Uitgevoerd met projectfinanciering:

- De gastles bijen is 11x gegeven, 251 leerlingen deden hier aan mee.
- Voorbereidingen project vergroening schoolomgeving en onderwijsaanbod alle scholen Schouwen-Duiveland.
- Organiseren van boomfeestdag
Verspreid over meerdere maanden deden 6 schoolklassen mee aan de Boomfeesttour, 110 leerlingen in totaal. Van wilgen knotten, tot het onderhouden van een voedselbos of een excursie in de boswachterij.
- Communiceren en activiteiten organiseren rondom Oosterscheldeweek, Buitenlesdag Grevelingen, natuurwerkdag/ boomfeestdag en tuinvogeltelling
 - Tijdens de Oosterscheldeweek in september heeft er een (taal)klas van J.W. van den Doelschool met 22 leerlingen meegedaan met een Oosterscheldesafari bij het strandje van Borrendamme. Een bijzondere klas met anderstalige leerlingen waarbij het uitje naar het strand al een hele natuurbelevens is.
 - De Buitenlesdag Grevelingen is een jaarlijks terugkomende activiteit in samenwerking met IVN Natuureducatie en Staatsbosbeheer. Er deden 3 schoolklassen mee met in totaal 80 leerlingen. Een wisselprogramma met posten als vogels kijken, zoutwaterdieren vangen met een schepnet, een zilte proeverij en als kers op de taart een boottocht naar de zeehonden in Grevelingen.
 - In het kader van de nationale tuinvogeltelling ontvingen 10 schoolklassen met in totaal 250 leerlingen een kant en klaar vogelpakket van NME SD om vogelhapjes te maken.
- Organiseren van natuurbelevingsactiviteiten voor het onderwijs
 - Tijdens de nationale slootjesdagen heeft er een slootjes activiteit plaatsgevonden binnen het samenwerkingsverband Scheldestraat Verbindt. 50 Leerlingen van OBS 't Kofschip doen een wateronderzoek in de sloot achter Borrendamme. Binnen bij Borrendamme wordt de vangst bekeken met behulp van zoekkaarten en een natuurgids. Ouderen van Borrendamme, cliënten van Stadsboerderij de Punt en het wijkhuis/Gors sluiten hierbij aan. Een prachtige samenkomst van jong en oud.
 - BLOEI: activiteit wormenhotel op de basisschool: 6x gegeven, 60 leerlingen
 - Voor de invulling van het lentefeest van OBS 't Kofschip hebben we een leuke activiteit op de Stadsboerderij georganiseerd voor de onderbouw. We hadden het over regenwateropvang en over het belang van de bijl. Voor de invulling van het zomerfeest van OBS 't Kofschip heeft er 1 natuuractiviteit plaatsgevonden op het schoolplein als onderdeel van een parcours dat voor groep 3 t/m 8 uitgezet is.
 - Voor de landelijke campagne Voer de bij BIJ van The Pollinators zijn er 5 scholen aan de slag gegaan, bijenzaadjes zijn aangevraagd en op het schoolplein gezaaid.

- Organiseren van vaartochten Oosterschelde
 - Aan de Vaartocht Oosterschelde voor groep 5/6 deden 4 schoolklassen mee, 100 leerlingen kregen een geweldige ontmoeting met de Oosterschelde. Elk jaar kunnen drie vaartochten voor een deel betaald worden door Nationaal Park Oosterschelde. Door een financiële bijdrage van Stichting Renesse kon er dit jaar 1 schoolklas extra mee doen. Ook werd de eigen bijdrage voor scholen betaald door deze financiële bijdrage.
- Voorbereidingen bovenbouwprogramma School van de Toekomst in samenwerking met IVN Natuureducatie.
- Alle voorbereidingen voor het schoolevent van de toekomst in het kader van het Morgen Festival waren geregeld voor september. Strandbieten maken, het strand beleven en zeewier onderzoeken, alle posten waren ingevuld. Samen met IVN Natuureducatie zouden we 125 leerlingen uit Schouwen-Duiveland een onvergetelijke dag bezorgen. Helaas besloot de organisatie om het event af te blazen en hebben we dit zodoende niet door kunnen laten gaan.
- Project opzetten vanuit NME Zeeland rondom Ye en Bo maken het groener
- VO-programma Groene Strand: alle brugklassen gaan aan de slag met een 8-weeks programma. Bereik: 375 leerlingen.
- Samenwerkingsverbanden met een ecosysteem aan organisaties en mensen die af en toe willen bijdragen door middel van een activiteit of gastles.